

G. V. nden istisnalar şu konulardır: Montaj ve tamir işlerine ait mevaddan, araştırma ve deneme gayesiyle ithal olunan eşyadan, öğrenim ve eğitim malzemeleri, bağış ve yardım maksadıyla verilenler, tezyinî çiniler, fotoğraf ve sinema filimleri, sağlık ve eğitim eşyası ve tortu yakıtlar, ev sanatlarına ilişkin malzemeler, ipek imalâthaneleri ile elektrik malzemeleriyle ilgili daimi ve geçici mahiyeti haiz muaflik kanunda tadadı olarak belli edilmiştir (4-12. madde).

Yukarıda, tablolarda gösterilen maddelerden Türkiye dahilinde istihsal olunanların vergisini bunların müstahsilleri öder. 13. maddede G. V. nde matrah, bazen mamulün saf sıklığı, içkilerde listesi, kibritlerde çöp adedi miktarı, elektrikte kilovatsaat, hava gazında metreüp, diğer maddelerde ise satış bedelidir.

İthal sırasında alınan istihsal vergisinde mükellef, malı Türkiye'ye ithal edenlerdir. Matrah ise, gümrüklü değeri ve ölçü esasıdır. Gümrüklü değerine içine şu unsurlar girer: a. Gümrük vergisine esas olan kıymet, b. Belediye payı, c. Mal bedeli üzerinden alınan para primi veya fiyat farkı.

Banka ve sigorta şirketlerinin her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar, banka ve sigorta muameleleri vergisine tâbidir (29. madde).

Türkiye sınırları içinde umuma mahsus vasıtalarla yapılan taşımalarda yük taşımaları ile belli bir tarifeye dayanılarak yapılan yolcu taşımaları nakliyat vergisine tâbidir. Bu G. V. nde mükellef, nakil vasıtalarını işletenlerdir. Matrah ise, yolcu ve yük taşımaları karşılığında nakden veya hesaben alınan ücrettir.

Posta, telgraf ve telefon hizmetleri G. V. nin P T T hizmetleri vergi grubuna girer. Bu verginin tek mükellefi vardır, o da P T T İşletme Genel Müdürlüğüdür. Verginin matrahi, tarifesine göre alınan ücrettir. Nispeti ise % 10 dur.

GİDİM (Fr. Reflux, Marée descendante) [Coğ.]: bk. GELGİT.

GİDİMAKA, Mauritania İslâm cumhuriyetinde bir yönetim çevresi. Senegal nehri kıyısındadır. Nüfusu 43 400, yönetim merkezi Selibabi'dir.

GİDİMLİ (eski terim: Bahsî; Fr. Discursif) [Mantık], merhale merhale, bir önerme (kaziye) den öbürüne geçerek, muhakeme yoluyla sonuç çıkaran (düşünüş tarzı). G. bilgi, bu yoldan edinilmiş bilgi olup sezgili (intuitif, tehadüsf) veya vasıtasız (direct) bilginin zıddıdır.

Tümevarımlı (inductif) bilginin salt G. muhakemeye dayanılarak ispat edilemeyeceği başta D. Hume olmak üzere birçok düşünürler tarafından öne sürülmüştür, ama bu türlü muhakemenin de tabiat hakkında birtakım temel hipotezlere, özel birtakım nedensel ilişkiler (illiyet rabitaları)ın var olduğu yolundaki hipotezlere ve tabiat ilimlerinde girift hesaplamalar şekli nde ortaya çıkan çıkarımlar (instintaçlar) a dayandığı nispette G. olduğu ileri sürülebilir. Buna karşılık, özel nedensel ilişkiler ile ilgili hipotezin ortaya konmasının bir sezgi mahsulü olduğu da söylenebilir. Bu görüş kabul edilirse, G. bilgi ile sezgili bilginin bağdaşmaz ve birbirinin zıddı muhakeme yolları olduğunu öne sürmek güçleşir. Gerçekten de tabiat ilimleri, sezgi yoluyla öne sürülmüş hipotezlerin G. muhakeme ile teoriler haline getirilmelerinden ve müşahade yolu ile tespit edilmelerinden ibaret bir metot uygulayarak, denebilir.

GİELGUD [gilgud], Sir John (doğ. Londra 1904), İngiliz yazarı ve sahne vâziri. Westminster okulunda okumuştur. Lady Benson'ın okulunda ve Kraliyet Tiyatro Akademisinde tiyatro eğitimi görmüştür. İlk defa Old Vic'te (1921) sahneye çıkmıştır. Shakespeare'in pek çok kişilerini yorumlamış olup Londra'da ve New York'ta, özellikle Hamlet'i başarı ile sahneye koyarak alkışlanmıştır. Piyesler sahneye koymuştur. 1932 de *Insult* (Hakaret) ile perdede oynamıştır. 1953 te Sir unvanını almıştır. *Early Stages* (İlk sahneler) adlı bir otobiyografisi vardır.

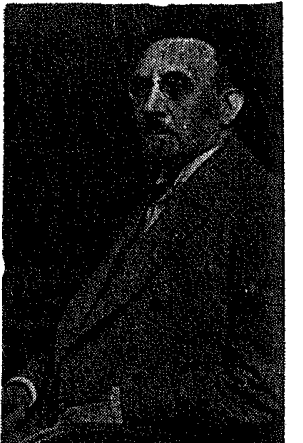

J. GIELGUD

GİEMSA [giemza], Gustav (Blechhammer, Oberschlesien 1867-Biberwier, Tirol 1948), Alman şimikoterapisti, Kendi adı verilen (Giëmsafärbung = Giëmsa boyası) sıtma virüslerini, spiroketleri ve tripanozomları, içinde layışmanyana v. b. gibi protozoan parazitlerin azür II-eozin, azür II-gliserin ve methanol bulunan G. solüsyonu ile boyama tekniği sayesinde teşhis alanında büyük hizmette bulunmuştur. G. nin, gemilerde ve tropik ülkelerde uygulanan ameli hijiyen usullerinde de değerli katkıları olmuştur.

GIERKE [gîrki], Otto von (Stettin 1841 - Charlottenburg 1921), Alman hukukçusu. 1867 ye kadar Berlin Üniversitesinde Alman hukuku okutmuş, sonra Breslau ve Heidelberg üniversitelerinde bulunmuştur. G., hukuk fikrinin pozitif hukuk karşısındaki önemini ortaya koymağa çalışan Alman hukukçularından biriydi. Kooperatifçilik düşüncesinin, Alman hukukunun dayanaklarından biri olduğunu kabul eder. Başlıca eserleri: *Das deutsche Genossenschaftsrecht* (Alman kooperatifçilik hukuku) [4 cilt, 1868 - 1913]; *Der Entwurf eines bürgerlichen Gesetzbuchs und das deutsche Recht* (Bir medenî kanun tasarısı ve Alman hukuku) [1889]; *Die Grundbegriffe des Staatsrecht und die neuen Staatsrechtstheorien* (Kamu hukukunun ana kavramları ve yeni kamu hukuku teorileri) [1915]; *Deutsche Privatrecht* (Alman özel hukuku) [3 cilt, 1895 - 1917].

GİESE [gîzi], Wilhelm Friedrich Carl (Stargard, Pommern 1870-Eichwalde, Teltow 1944), Alman Türkologu. 1891 yılında Greifswald lisesinden çıkan G., Greifswald Üniversitesinde teoloji ve doğu filolojisi okumuş, W. Ahlwardt'ın yanında bir doktora çalışması yapmıştır (1894). Daha sonra Strassburg'da Theodor Nöldeke'nin yanında çalışmalarına devam eden G., 1899 da devlet imtihanını vermiştir. Bundan sonra Georg Jacob (b. bk.) un teşvikiyle daha çok Türk dili üzerinde çalışmaya başlayan G., 1899 - 1905 yılları arasında İstanbul da Alman lisesinde öğretmenlik yapmıştır. 1906 da Greifswald Üniversitesinde doçentlik unvanını almış, 1906 da Karl Foy (b. bk.) un yerine Berlin'de Doğu

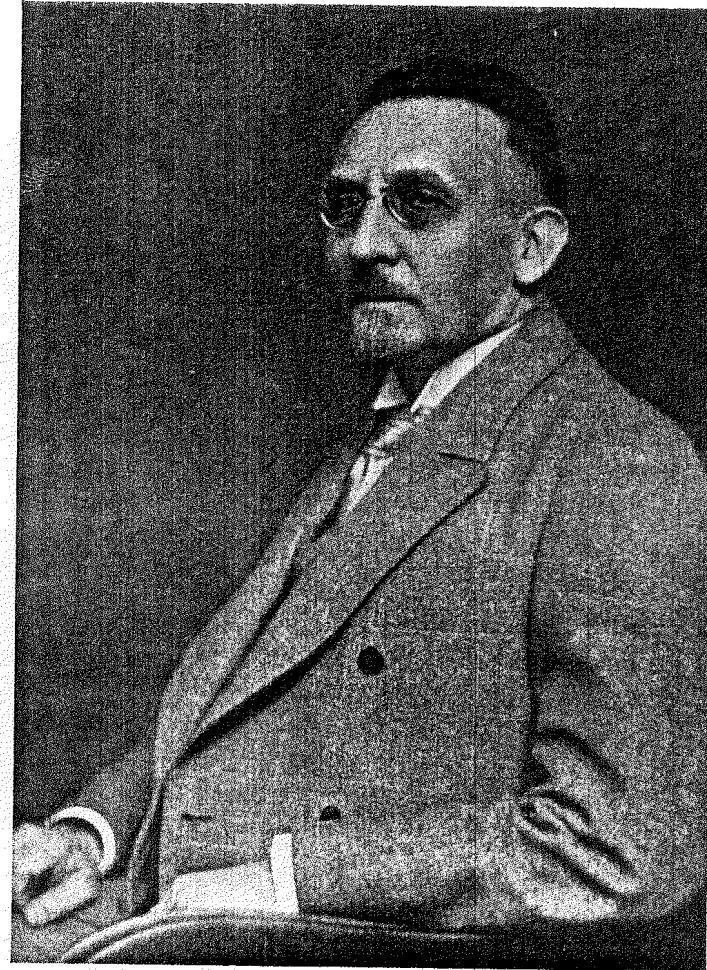
F. GIESE

allgemeinen Wörterbücher nicht ausreichen und das philosophische Spezialwörterbuch eben noch fehlt. Hier gewinnen die Übersetzungen philosophischer Bücher, welche die Begriffe in einem ganzen Werk einheitlich bezeichnen, schon darum einen besonderen Wert, zumal wenn sie mit einem Sachindex versehen sind. Nach LEGGES und COUVREURS Übersetzungen der kanonischen und klassischen Bücher sind es da eben die genannten beiden Werke von FORKE, die uns weiter helfen.

Wenn nun auch die Übersetzung und Bearbeitung der beiden Philosophen für das Fach vielleicht die wertvollste Bereicherung aus der Feder ALFRED FORKES darstellt, so wird doch das allgemein bekannteste und geschätzteste seiner Werke seine dreibändige Geschichte der Chinesischen Philosophie bleiben, deren Abschluß ihm ein gütiges Geschick vergönnt hat. In den drei Bänden (1927—1938) sind vom Altertum bis in die Neuzeit herein gegen 150 chinesische Denker in ihrem Leben und ihrer Lehre behandelt worden und selbst zu Worte gekommen. Eine ungemaine Belesenheit spricht aus dem Werk. Zwar könnte sein Titel vielleicht beanstandet werden. Es ist nicht eine Geschichte der Philosophie im eigentlichen Sinne — ein solche könnte erst auf Grund von FORKES Werk unternommen werden — denn es ist keine Entwicklungsdarstellung versucht worden. Die einzelnen Philosophen mit ihren Systemen sind aneinander gereiht. Aber die Leistung ist bewundernswert und tritt in ihrer Größe erst recht in Erscheinung, wenn man das Kompendium mit den bescheidenen Vorarbeiten vergleicht. Der Unterzeichnete, der selbst philosophischen Studien fernert und befürchten muß, dem vollen Wert des Werkes nicht gerecht werden zu können, hat stets mit größtem Nutzen nach den drei Bänden gegriffen, wo er sie benötigte, als nach einem unschätzbaren Handbuch.

Neben GABELENTZ' Grammatik, GRUBES Literaturgeschichte und FRANKES Geschichte des Chinesischen Reiches steht FORKES Geschichte der Philosophie als Standardbeitrag der deutschen Forschung an die Sinologie und verbürgt damit seinem Namen dauernde Geltung in der Orientalistik.

ZDMG, 99, S. 7-10, 1950 (WIE)BAOEN)

Friedrich Giese

Friedrich Giese
Von Gotthard JASCHKE, Münster (Westf.)

Breslau Üniversitesi'nden emekli ordinaryüs profesör, Türkolog Giese 74 yaşında Eichwalde'de (kr. Teltow) 19 Ekim 1944'de ölmüştür. Onunla birlikte Alman şarkiyatçılığı ve hatta türkolojinin pek gelişmediği diğer Avrupa ülkeleri türkolojinin ileri gelenlerinden birini kaybetmiştir.

Wilhem Friedrich Carl Giese 11 Aralık 1870'de Pomeranya'daki Stargard'da dünyaya gelmiştir. Aynı yerde teoloji ve şark filolojisini okumak için liseyi 1891'de Greifswald'da bitirmiştir. 1894'de W. Ahlwardt'ın yanında "Untersuchungen über die 'Addâd auf Grund von Stellen in altarabischen Dichtern" -Arab Şairlerinin Nokta-i nazarına Dayanarak Âddâd hk. İncelemeler- adlı doktora teziyle (felsefe) doktor olmuştur. Daha sonra eğitimini Straßburg'da Nöldeke'nin yanında devam ettirmiş ve 1889'da filoloji lisans diploması alarak eğitimini tamamlamıştır. Nihayet daha sonraları sıkı bir dost olacakları Georg Jacob'un teşvikleriyle Türkçe'ye yönelmiştir. Giese 1899-1905 yılları arasında İstanbul'daki Alman Realschule okulunun başöğretmeni olmuştur. Greifswald'daki lisede çok kısa süren öğretmenliğinden sonra oradaki üniversitede doçentlik sınavını 1906'da vermiştir. Karl Foy'un halefi olarak 1907'de Berlin'deki Şark dilleriyle ilgili seminerde Türkçe profesörlüğüne nail olmuştur. 1914/15 yılları arasında savaşta (orduda) yüzbaşı rütbesiyle görev yapmıştır. 1915'de ordinaryüs prof. olarak İst. Üniv.'e davet edilmiş, 1920'de fahri ordinaryus prof. olarak Breslau Üniversitesi'ne davet edilmiş ve burada 1928'de ordinaryüs olarak görevlendirilmiştir. 1936'da yaş haddinden dolayı görevinden azad edilmiştir. 1940'da inen nüzulden ölümüne kadar olan hayatını, kendine fedekarane bir biçimde bakan Berlin Eichwalde'de savaştan önce satın aldığı kendi evinde eşinin yanında geçirmiştir.

Arabiyat menşeli olan Giese öğretim görevlisi olarak geldiği İstanbul'dan, tatillerde Anadolu'nun iç kısımlarına pek çok seyahatlarda bulunmuş, bu da onu Türk diliyle etraflıca meşgul olmaya sevketmiş ve bilhassa Osmanlı edebiyatının en son gelişiminden etkilenmiştir. Mütevazı halkın diliyle ilk kez şiir yazmayı deneyen şair Mehmed Emin (YURDAKUL) (ö. 1944)'le karşılaşması Giese için çok önemli bir olaydır. Giese bu derginin 58.

(Président) karşılığı olarak alınan (Başkan) kelimesi, yeni yapılmış değildir. Divanü Lûgat-it-Türk'te aynen (Budun Başkanı) sözü (Reis-ül-kavm) diye izah edilmektedir. Bunun da (baş) ile (kaan)dan yapma eski bir bileşik söz olduğunu tahmin ederim.

Orhon Yazıtlarında [inscription için yazıt da bu iki buluşlardan biridir] «Türk budun» sözü varken, «Kurmay sūbay»a olmaz demek pek kolay olmasa gerektir.

Hasılı, iki kelimededen yeni bir anlama karşılık bulmak yolu da dilimizin zengin söz yaratma kaynaklarından biridir.

II. Önekler: Raporda da arzedildiği gibi, bileşik kelimelerde birçok sözün başına getirilen sözler, âdeta birer önek değeri almaktadır. Meselâ (ön, son, iç, baş, ak, kara, üs, as, alt, dış, tek, çift, eş...) gibi öngelen sözler şimdiden önekleşmiş sayılabilir: «önsöz, önek, sonek, sonsöz, sontaki, içek, içduyu, başyazar, akbaba, karakalem, üstegmen, asbaşkan, altçene, eşanlı,» gibi sözlerde bu hali açık olarak görmekteyiz.

Terim işlerinde büyük bir rol oynayan Avrupalı önekler bu bakımdan incelenirse, pek güzel karşılıklarla dilimizi bezeyeceğimize şüphe yoktur.

III. Sonekler: Dilimizde zâten, bol ve zengin olan soneklerden başka bileşik kelime yoluyla birçok sözün sonuna getirilen kelimeler de yavaş yavaş birer sonek değeri almaktadır: (sonu, ertesi, aşırı, başı, altı, üstü, arası, içi, dışı...) gibi bir takım sona gelir sözler âdeta birer sonek rolü oynuyorlar: «Harpsonu, cumartesi, pazartesi, deniz aşırı, kolbaşı, denizaltı, ayaküstü, uluslararası, kafa içi, ahlâkdışı...» gibi örnekler bunu göstermektedir.

Görülüyor ki bileşik kelime sistemi aynı zamanda dile yeni yeni önekler ve sonekler de kazandıracak bir yoldur.

Türk Dili Belleteri. 2. Seri, s. 9-10, 1941 Ankara

Dergi / Kitap
Kütüphane de Mevcuttur

Türkolog Friedrich Giese

DOĞUMUNUN 70 İNCİ YILDÖNÜMÜ MÜNASEBETİYLE

Yıllardan beri Türk filolojisi alanında değerli başarılar elde eden, Almanya'da bir çok genç türkologlarımızı yetiştiren, Büyük Harpte İstanbul Darülfünunu'nda profesörlükte bulunan, ve İkinci, Üçüncü Türk Dil Kurultaylarına iştirak eden türkolog Friedrich Giese, doğumunun yetmişinci yıldönümünü kutladı. Yurdumuzun ve okurlarımızın yabancıları olmamakla beraber, ulusal kültürümüze değerli yararlıklarda bulunmuş olan bu ilim adamının hayatından ve eserlerinden bu münasebetle kısaca bahsetmeği faydalı bulduk.

Friedrich Giese 11 İkkânun 1870 de Prusya'nın Stargard kasabasında doğdu, 1894 te Greifswald üniversitesinden doktorasını aldı. Bu müessese Prusya'nın en eski üniversitesi olup Doğu ilimleri kısmı çok kuvvetlidir. Giese, doktora tezi için Arap filozofisinden bir konu seçmişti: «Eski arapça şiir metinlerinde görüldüğüne göre Ezdat konusu üzerinde bir araştırma».

Türkoloji bilgisini derinleştirmek ve aynı zamanda yurdumuzu yakından tanımak maksadiyle Türkiye'ye geldi ve bir çok araştırmalarda bulunduğundan sonra 1903 te Alman Doğu Kurumu Dergisi'nde (ZDMG) «Konya Civarında Sultan Hanının Büyük Kapısındaki Yazıt» başlıklı bir yazı neşretti. Bu, Giese'nin ilk makalesidir. Ertesi sene aynı dergide aynı müellifin kaleminden «Türkçe Şiirler» eseriyle şiirimize ilk Türkçülük havasını getiren şair Mehmet Emin (Yurdakul) hakkında 30 sayfalık bir etüt çıktı. 1910 da gene Mehmet Emin Yurdakul'a 50 sayfa hasrederek bir çok yeni şiirlerini Almancaya tercüme etti. Bu makale Berlin Üniversitesi Doğu Dilleri Semineri Belleteri'nde (MSOS) çıkmıştır. Bu arada Giese habilitasyon imtihanını geçirerek 1906 da Greifswald üniversitesinde doçentliğe, ertesi sene de Berlin Üniversitesi Doğu Dilleri Seminerinde profesörlüğe tayin olunmuştu.

Friedrich Giese'nin Türkoloji âleminde tanınmış dört büyük eseri vardır. Bunların birincisi olan «Anadolu Türkçesinin Tetkiki İçin Malzeme. Kısım I: Konya Vilâyetinden Masallar ve Türküler» adlı 126 sayfalık eseri, profesörlüğe terfi ettiği sene yazmıştır. Bu eser, aynı zamanda Giese'nin

20 HAZİRAN 1993

Gerek «Kesik» (Semâî/7-8 heceli), gerekse destan biçimindeki uzun gezmece-lerde, bir bölgenin köyleri sıra ile anlatılırsa, o deyişe «Sıra-Gezmece/Sıralı-Gezmece» denilir. Yukarıda anılan âşık-ların seyahat destanları ile, Kerem-Dede ve Âşık İsa'nın deyişleri tam alınır, «Sıra-Gezmece/Sıralı-Gezmece» olur.

GIBB, Elias John Wilkinson. Edebiyat tarihçisi, mütercim (Glasgow 1857 - Londra 1901). Ömrünü Osmanlı edebiyatına vakfetmiş olan İngiliz müsteşriki E. J. W. Gibb, Glasgow Üniversitesi'nde eğitim gördü. Müsteşrik dostu E. G. Browne'un yazdığına göre, 21 yaşına geldiğinde, Türkçeyi bütün incelikleriyle öğrenmişti. Hoca Sadeddin Ef.'nin *Tâcü't-tevrih*'inden İstanbul'un fethi bölümünü, XV. a. da yazılmış *Kırk vezir* hikâyesini, XVIII. a. yazarlarından Aziz Ef.'nin *Muhayyelât*'ının bir bölümünü, çok sayıda Divan şiirini İngilizceye çevirdi. Stanley Lane Poole'un *Turkey* adlı kitabındaki (1888) «Osmanlı edebiyatı» bahsini yazdı.

Gibb'in büyük eseri, *A history of Ottoman poetry* (Osmanlı şiiri tarihi) dir. 1900-1909 yılları arasında Londra'da yayımlanmış, 1958-1967 arasında yeni baskısı yapılmıştır. Divan şiirinin tarihî gelişimini anlatan, yüzlerce şiirin —asıllarına sadık, tam vezinli, kafiyeli, redifli— İngilizce tercümelerini de veren altı ciltlik (1800 sayfayı aşkın) bir eserdir. C. I: «Giriş/İlk dönem: 1300-1450»; C. II: «İkinci dönem: 1450-1600»; C. III: «İkinci cildin devamı»; C. IV: «İntikal dönemi»; C. V: «Yeni çağ» konularında, C. VI ise Türkçe metinler bölümüdür. Gibb'in ölümünde, yalnızca I. C. yayımlanmış bulunuyordu. Sonraki ciltleri dostu müsteşrik E. G. Browne yayıma hazırladı. Gibb'e Cambridge Üniversitesi'nde Türkçe okutmanlığı yapan Çerkes Şeyhizâde Halil Halid Bey, Browne'a ise (Yeni çağ bölümünün hazırlanmasında) Rıza Tevfik Bey yardımcı olmuştur. (1940 ların sonuna doğru, İstanbul Üniversitesi İngiliz Filolojisi Bölümü'nde H. Edib Adıvar ile öğrencileri birinci cildi Türkçeye çevirdiler, bu tercüme az sayıda basılıp dağıtıldı.)

Eserleri: Ottoman Literature: The poets and poetry of Turkey (1901), *A history of Ottoman poetry* (6 C. 1900-1909).

GİDÂYİ. Âşık (XIX. a.). Hayatı hakkında bilgi yoktur. Varlığı sadece aynı asır âşıklarından Hızri'nin *Tekerleme-Hızri*

cemü's-şâirân isimli şairnamesinde geçen «Atâyî, Hatâyî, Gıdâyî, Dehrî» misraından anlaşılmaktadır.

GIESE, Wilhelm Friedrich Carl. Alman türkiyatçısı (Stargard/Pommern 1870 - Eichwalde/Teltow 1944). Greifswald Üniversitesi'nde ilâhiyat ve doğu filolojisi okudu. 1899 dan sonra Georg Jacob'un teşviki ile Türk dili üzerinde çalışmaya başladı. 1899-1905 yılları arasında İstanbul'da Alman Lisesi'nde öğretmenlik yaptı. 1906 da Greifswald Üniversitesi'nde doçent oldu. Daha sonra Karl Foy'un yerine Berlin'de Doğu Dilleri Semineri'nde Türk dili Profesörlüğü'ne getirildi. 1915 te İstanbul Darülfünûnu Müderrisliği'ne çağrıldı. 1920 de Breslau Üniversitesi Profesörlüğü'ne tayin edildi. Hayatının son yıllarını Berlin çevresinde Eichwalde'de geçirdi.

İstanbul'da öğretmenlik yaptığı yıllarda İç Anadolu'da geziler yaparak Türk dili üzerine ciddi çalışmalarda bulunan Giese, M. Emin Yurdakul'un şiirlerini ve H. R. Gürpınar'ın *İffet* romanından bazı bölümleri Almancaya çevirdi. 1934 te İstanbul'da toplanan Türk Dil Kurultayı'na

E. J. W. Gibb

GEZMECE

Gümrü, Kars, Arpaçay, Kızılçakçak/Akkaya ve Başgedikler bucağı köyleri üzerine söylenmiştir.

Oradan geldik, **Vartanlı,**
Adam sıfatlı, it-canlı,
Hamu birbirinden kanlı,
Onu da, o kentten dëyim.

Oradan geçtik, **Aralık,**
Eğninde var, çit-arkalık,
Seyyid'i saklasın Hâlik,
Onu da, o kentten dëyim.

Oradan geçtik, **Kımlı,**
Köhne şinele cumulu(r),
Ağa-Memmed'e yumulu(r),
Onu da, o kentten dëyim.

Oradan geçtik, **Okçuoğlu,**
Her kapıda, beş-on toklu,
Orda Kelbay köpeğöğü,
Onu da, o kentten dëyim.

Oradan geldik, **Moküz'dü(r),**
Adam sıfatlı, it-üzdü(yüzlü),
Onlar kongşuluğa düzdü(r),
Onu da, o kentten dëyim.

Ordan geçtik, **Kinegi,**
Herenin üç-beş ineği,
Sağanda tapmaz küleği,
Onu da, o kentten dëyim.

Ordan geçtik, **Ağüzüm,**
Bardakları düztüm-düztüm,
O kişilere yok sözüm,
Onu da, o kentten dëyim.

Oradan geçtik, **Daynalık,**
Ellerinde birer yaylık,
Başabaş yoksulluk, baylık,
Onu da, o kentten dëyim.

Ordan çıktık, **Karakaş'a,**
Hörmetleri baştan aşa,
Arvatları eski Poşa,
Onu da, o kentten dëyim.

Molla-Musalı Âşık İsa

Instituto de Estudios Almerienses. She edited *El diwan de Ibn Jatima de Almería* (1975), and *Poetas árabes de Almería* (1987). Arabismo, 1992, 1994, 1997; LC

Gibson, John C. L., he was in 1955 affiliated with the University of Glasgow. His writings include *Textbook of Syrian Semitic inscriptions* (1971). Note; NUC, 1973-77

Gibson, Margaret Dunlop née Smith, born in 1843 at Irvine, Scotland, she was educated privately, learning Latin, French and German. When her father died, she inherited enough wealth to place her above her social class. She and her twin sister, Agnes Smith Lewis, thus travelled to the East and discovered the Mount Sinai Palimpsest. This discovery was the event that began their career as Biblical scholars. The sisters shared in this recognition and received honorary doctorates from St. Andrews, Heidelberg and Dublin. Their writings include *How the codex was found; a narrative of two visits to Sinai* (1893), *An Arabic version of the Acts of the Apostles* (1899), *Palestinian Syriac texts from palimpsest fragments* (1900), and *Apocrypha arabica* (1901). She died in 1920. Whigham A. Price wrote a biography, *The Ladies of Castlebrae* (1985). DLB 174; Master (2); *Who was who 2*

Gicquel, Roger Alphonse Raymond, born 22 February 1933 at Thiers-sur-Thère (Oise), he was a radio and television commentator. His writings include *Des virages et des hommes* (1981). BiIn 11, 12; WhoFr, 1975/76-2002/2003

Gide, Charles, born 29 June 1847 at Uzès (Gard), he was an economist whose writings include *Principes d'économie politique* (1884), a work which was translated into Dutch (1899), and Turkish (1909), and *Les Colonies communistes et coopératives* (1928), and its translation, *Communist and co-operative colonies* (1930). He died in 1932. Henri Desroche wrote a biography, *Charles Gide* (1982). DBF; *Economic Journal* 42 (1932), pp. 333-38; Master (2); WhE&EA; WhoEc, 1981, 1986, 1999; *Who was who 3*

Gidel, Gilbert Charles, born 18 November 1880 at Paris, he went to school at the lycées Louis-le-Grand and Condorcet, Paris, and received degrees in 1898 and 1900, and his doctorate in law in 1904 for *Les Effets de l'annexion sur les concession*. He subsequently taught at the universities of Montpellier and Rennes, before teaching for twenty-eight years law of nations at the Faculté de droit de Paris. His writings include *De l'efficacité extraterritoriale des jugements répressifs* (1905), and *Travaux pratiques de droit public comparé* (1935). He died in Paris, 22 July 1958. DBFC, 1954/55; IndexBFR³ (3); *Revue générale de droit international public* 62 (1958), pp. 393-397; WhoFr, 1953/54-1957/58

Gidumal (Shahani), Dayaram, born in 1857 at Hyderabad, Sind, he was educated at Bombay and graduated in 1879 from Elphinston College. He became a district judge and retired as a judge at Bombay. Throughout his life he was engaged in humanitarian and social work. His writings include *The life and life-work of Behramji M. Malabari* (1888), its translation, *Un réformateur parsi dans l'histoire contemporaine de l'Inde, Behramji M. Malabari* (1898), and *The status of woman in India* (1889). He died in 1927. Eminent

Giebels, Lidwina (*Ludy*) Antonia Maria, born 20th cent., she was affiliated with the Library of the Universiteit van Amsterdam. Her writings include *De zionistische beweging in Nederland 1899-1941* (1975), *Inventaris van de archiven van Jacob Fränkel* (1986), and *Inventaris van het archief van Jacob Israël de Haan in de Bibliotheca Rosenthaliana* (1994). Brinkman's; LC

Giełgud, Adam Jerzy Konstanty, born 12 April 1834 at Królewiec (Königsberg), Poland, he was a journalist who emigrated to England, where he became a civil servant. He edited *Memoirs of Prince Adam Czartoryski and his correspondence with Alexander I* (1886). He died at Vevey, Switzerland, on 26 November 1920. PSB

Gielhammer, Lutz, born 24 April 1898 at Altötting, Bavaria, he trained as a banker and subsequently studied political science at Jena and Berlin. He received a Dr.jur. in 1929 from the Universität Bonn for *Die politischen Grundlagen der Strafrechtslehre Feuerbachs*. He was a banker in Germany and from 1929 to 1938 a director of the Bank-i Milli-i Irân. From 1940 to 1941 he served as a trade commissioner at Kabul. In 1955 he was a German ambassador to Iran. *Wer ist wer*, 1955, 1958|

Gies, Hermann, born 10 October 1851 at Hanau, Hesse, he studied at Marburg and Leipzig, where he received a Dr.phil. in 1879 for *Al-Funûn al-sab'atu; ein Beitrag zur Kenntnis sieben neuerer arabischer Versarten*. He was joint author of *Türkische Grammatik* (1889). Sezgin; Thesis

07049) Giese, Friedrich Wilhelm Carl, born 11 December 1870 at Stargard, Prussia, he studied theology and Oriental languages at Greifswald, where he received a Dr.phil. in 1894 for *Untersuchungen über die Addā auf Grund von Stellen in den altarabischen Dichtern*. He subsequently studied at Straßburg under Theodor Nöldeke. Under the influence of Georg Jacob he became interested in Turkish studies. From 1899 to 1905 he became a teacher at Deutsche Realschule, Constantinople. He travelled extensively in central Anatolia. A professor at Seminar für Orientalische Sprachen, Berlin. he devoted

24 HAZİRAN 1993

070419-X/Giese, F.
190838 - Tevârih-i Âl-i Osman

15 — Giese'nin neşrettiği Anonim Tevârih-i Âl-i Osman (*)

Nihat AZAMAT

Tez Dan. : Prof. Dr. Mücteba İLGÜREL

Kabul tarihi : 25.2.1986

Breslau Üniversitesi profesörlerinden F. Giese, Osmanlı tarihinin ilk devrelerine ait ana kaynaklarından biri olan Tevârih-i Âl-i Osman'ların, Avrupa kütüphanelerindeki on üç adet anonim nüshasının edisyon kritiğini yaparak 1922 yılında neşretmiştir.

İki bölümden meydana gelen; metin ve nüsha farklarını ihtiva eden; Giese'nin Anonim Tevârih-i Âl-i Osman adlı eseri, bu araştırmada iki bölümde incelenmiştir.

Birinci bölümde Giese'nin Anonim'inin kaynakları tesbit edilmeye çalışılmış, metin tesisinde kullanılan yazmaların, kütüphane kataloglarındaki yerleri gösterilmiştir. Eserin bazı Osmanlı tarihleri ile mukayesesi yapılmıştır. İkinci bölümde, Anonim'in metni transkripsiyonu yapılarak verilmiştir.

Marmara Üniversitesi 1982-1986 Tez Özetleri

Harz. Muallâ Zeren, s. 153, 1987 - İstanbul.

Y. Libons Tezi

1252

AKIK İ, Necip. "el-Müsteşrikûn"

D. c.,s. 431 1980(KAHİRE)

جيازه ، ف . (١٨٧٠ - ١٩٤٤) Fr. Giese.

من مؤسسى مجلة عالم الإسلام . وقد صُنف كتابٌ باسمه لتكريمه (ليبريج ١٩٤١) .

[ترجمته ، بقلم جاشكه ، فى المجلة الشرقية الألمانية ، ١٩٤٥ - ٤٩] .

آثاره : نصوص تركية قديمة . والآثار الإسلامية فى تركيا (نشرة معهد اللغات الشرقية

ببرلين ١٩٠٨) ، ودراسة عن الوقف (حولية البحوث عن آسيا الصغرى ، ١٩٣١)

ودراسات وافرة عن الدولة العثمانية .